

lida [Lab.]. *Revalenta* 'reconstituent': «Fora *revalentes* aràbigues, thès índios, essències americanes, y píncoles que tot ho curin», Genís Aguilar (*Julita*, p. 22). També en PdAPenya. I recordo que c. 1910-12 encara hi havia qui usava «la *revalenta*» a Bna.

Ambivalent [Dfa.]: «La *Dama ambivalent*» gran i dretera poesia sàtrica de Joan Oliver (1983), de la qual he citat trossos a *psiquiatre, xava* etc. *Polivalent*. *Bivalent*, al qual prefereix *divalent* Fontserè (add. al seu *DOrt.*), no pas, ben cert, sense raó. *Trivalent*.

¹ I Menorca: «En Paco feia més llàstima ---; el pobre ---, que era de bona barra, passava les endèries i feia una cara d'extremadura que --- rompia 'l cor; *valga que* --- era un bon allot, que, si no, coses grosses s'haurien sentit a dir d'ell», Ruiz i Pablo, *Novelletes Men.*, 83.15. — ² Recordem la gran i merescuda burla amb què es divertia el nostre erudit i acutíssim Bartrina sobre la ignorància dels comentaristes francesos de Rabelais i Des Periers, en coses mediterrànies i catalanes, en *Perpetuïnes*, 30.1 (cf. ací nota sobre *allants et venants*, a *VENIR*).

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *valer-se, poder-se valer*, allò *s'ho val*, (allò) *no s'ho val*, tant *se val*, *valga-li*, *valga que*, *valga jo*, *val que*, *val-me Déu*, *valga'm Déu val*, *vàlega'm Déu*, *val Déus*, *val Déu*, *fer el val-Déu*, *valer-ne menys*, *valedor*, *valença*, *valència*, *València*, *valencià*, *oncle valencià*, *cosí valencià*, *cunyat valencià*, *pare valencià*, *dur a la valenciana*, *valenci*, *valent*, *valenta*, *valentment*, *pendre-s'ho a la valenta*, *no-valent*, +*valentat*, a la *valentona*, de la *valentona*, *valentàs*, *valentia*, *valentona*, *valentona-da*, *valentat* (veg. supra), *valenter*, *valenterós*, *envalentir*, *envalentonit*, *envalentonar*, *revalentar*, *valeriana*, *valerianàcies*, *valerianat*, *valeriànic*, *valèric*, *valerós*, *valorós*, *valerosament*, +*valerositat*, *valetudinari*, *vàlid*, *validar*, *validació*, *validesa*, *validitat*, *invàlid*, *invàlit*, *invalidar*, *embàlit*, *convalidar*, *convalidable*, *convalidació*, *invalidesa*, *invaliditat*, *invalidar*, *invalidació*, *valor*, *valorar*, *avalorar*, *avalorat*, *valoració*, *valorable*, *desvaloritzar*, *desvalorització*, *desvaloritzador*, *desvaloritzable*, *desvalor*, *revaloritzar*, *sobrevalorar*, *vàlua*, *valua*, *valuar*, *valuació*, *avaluar*, *avaluació*, *avaluador*, *avaluament*, *aviluar*, *aviruar*, *valia*, *Llibre de Valies*, *valiar*, *valiós*, *avaliar*, *valiment*, *valença*, *valior*, *convalescent*, *convalescència*, *convalèixer*, *desvalgut*, *desvaliment*, *prevaler*, *prevalèixer*, *prevalença*, *revalidar*, *revaluació*, *revàlida*, *revalenta*, *ambivalent*, *polivalent*, *bivalent*, *divalent*, *trivalent*.

VALÍ, pres de l'ar. *wáli* 'governador', participi actiu del verb *wáli* 'governar, administrar'. □ 1.ª doc.: Lab. 1888. Pres per conducte del francès, i per això, mal accentuat.

DERIV.: *Valiat*.

Valia, *vàlid*, *validació*, *validar*, *validesa*, *-ditat*, *valiment*, V. *valer*

VALISA, pres del fr. *valise* 'maleta' i aquest de l'it. ⁶⁰

valigia id., mot d'origen incert, probablement cèltic. □ 1.ª doc.: Dfa.

L'estudi de l'etim. fou renovat a fons, en l'article VALIJA del DCEC/DECH, al qual remeto. Tot i les afinitats cèltiques, que consten, el mot està més arrelat a Itàlia, on tingué primer la forma *valige* fem., dialectalment la *valis* a Lombardia (Salvioni, *Fonet. del Dial. della città di Milano*, 101). S'hi hauria pogut estudiar si hi té relació antiga l'angl. *wallet* 'cartera', i un mot gal. *oualixio* d'una inscripció trobada cap a la Lozère i Saint Etienne (Whatmough, *Dial. Anc. Gaul*, p. 50); qüestions incertes que, no essent essencials per a la tesi adoptada, es poden deixar en ajornament.

DERIV.: *Desvalisar*; *desvalisador*; *desvalisament*. ¹⁵ *Envalisar*.

VALL, m., 'sot, fossat, excavació longitudinal', que, antigament es digué sobretot dels que rodejaven un indret fortificat, del ll. VALLUM 'estacada', 'lliça entorn d'un clos', 'muralla de terra o pedra'. □ 1.ª doc.: fi S. XIII.

«--- Acostaren los mantels a unes tàpies, que són prop del *val*, e gitaren fusta e sarments en lo *val*, qui era plen d'aygua ---», *Cròn.* de Jaume I (Ag., p. 303): «Que-ls aloers són tenguts defendre sos castels --- e tots et a fer gayta, obra et a ffer *val* et adobar», versió doscentista dels *Usatges* (AIEC I, 323); «féu fer un *vall* engir de la ciutat, ample e pregon, ab mur de terra que-y féu fer, riba del *vall*, tot traucat de balles-teries ---» en la defensa de Girona, a. 1285, Desclot (§ 157, *NCl.* v, 59.3); «Dels quals bans peculiaris sien fetes tres parts iguals, la una de les quals sia del oficial --- e la restant terça part sia de les obres dels murs e dels *valls* de la dita Ciutat», *Consolat* (ed. Moliné, p. 213).

«Lo Duc de Pera --- e tots los altres cavallers --- aplegats que foren al loc despoblat, los turcs se posaren al mur trencat, defenent-se bravament; e havia-y un petit *vall*, e fon-los força de descavalcar, e combateren a peu ab les lances en les mans»; «entorn del seu palenc féu un gran *vall* --- a l'altra part cavaren e feren altre gran *vall*, que tenia fins al cap d'una gran penya que-y havia», JoMartorell (Ag. III, 237.12f.; I, 71).

A l'Ed. Mj. generalment es tracta del *vall* al peu de la muralla d'una plaça o altra posició forta (la de Jerusalem, en *Lleg. Rim. Sev.*, v. 906). Altres vegades, no hi ha al·lusió a lluita, encara que s'entén construït en previsió d'això. «Con iràs fora'l mur de la ciutat e trobaràs les bèsties mortes, que hom gita al *vall*», Lull (Do. Pu., Gili, p. 282); «nós no romanguem mas de 3307 hòmens d'armes --- e'l megaduc --- Bg. d'Entença, ordonà que faéssem *vall*, e que metéssem dins lo *vall* tot lo raval de Gallipol», Muntaner (fets de 1305, Casac. VI, 47.24, § 215).

Segueix vigorós els Ss. xv i ss. «Un palau molt alt, murat, --- / d'un gran *vall* és *vallejat*, / --- / mújoles e estorions / sobre l'aiga gint saltaven; / anguïles qui, jus lo fons, / barbs ---» (car s'omplien d'aigua, sovint curiosament alimentada, en part per augmentar la di-